

до нього додати ще десять одиниць, то вийде два десятка і т. д. Усвідомлене розуміння дітьми десяткової системи відбувається в період шкільного навчання.

Одна з основних програмних завдань навчання дітей п'ятого року життя полягає у формуванні у них вміння рахувати, виробленні відповідних навичок і на цій основі розвитку уявлення про число.

В ході вправ з навчання рахунку необхідно сформувати у дітей уміння співвідносити назване по порядку число з одним з предметів, не пропускати предмети, числа і не називати їх повторно. Дошкільнята повинні засвоїти, що останнє з названих при рахунку чисел дає відповідь на питання про кількість предметів в групі, яка перераховується. Навчання лічбі шляхом поелементного зіставлення предметних множин допомагає підготувати дітей до пізнання відношень між числами.

Домогтися розвитку передумов математичного мислення одним тільки вивченням поняття числа і навчанням усвідомленого рахунку неможливо, адже предмет математики є більш широким поняттям, що включає в себе багато напрямків.

Педагогу слід враховувати, що лічильні навички, як і будь-які інші, будуть розвиватися при багаторазовому повторенні вправ, в результаті організованого навчання. Отже, завдання, де діти застосовують лічильні навички і закріплюють їх, повинні бути цікавими та різноманітними.

УДК 373.3

РУСИН Н.М., СІДУН Я.,
Мукачівський державний університет

СУТНІСТЬ І ФОРМИ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ НАВЧАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Проблема диференціації навчання не нова в психолого-педагогічній науці. Її корені проникають до глибини попередніх сторіч. Протягом багатьох віків питання диференціації розглядалися у руслі загальної проблеми індивідуального підходу в процесі навчально-виховної роботи. В цьому аспекті стають цікавими загальнодидактичні й педагогічні положення, що стосуються понять форми, принципів індивідуального навчання.

Психологи розрізняють внутрішню і зовнішню форми диференціації (В.Крутецький, Ю.Орлов, В.Фірсов та ін.).

Внутрішня – це різне навчання дітей, яких відбирають за певними ознаками. Воно будується на базі цілковитого врахування індивідуальних і групових особливостей дітей. Передбачається варіативність темпу вивчення навчального матеріалу, розподіл навчальних завдань на різні ступені труднощів, вибір різних видів діяльності, визначення характеру і ступеня дозування допомоги з боку вихователя. Внутрішня диференціація передбачає розподіл дітей на мікрогрупи (в середині групи), виконання навчального завдання на різних рівнях і різними прийомами. Особливості внутрішньої

форми диференціації полягають в її спрямованості на дітей з різними здібностями.

Зовнішня диференціація здійснюється як у диференційованому підході (урахування індивідуальних особливостей), так і за рівневої диференціації (на основі планування результатів навчання). Суть зовнішньої диференціації полягає у використанні форм і методів навчання, які з урахуванням психолого-педагогічних особливостей і здійсненням індивідуального підходу створюють умови, з їх допомогою діти досягають однаково високого рівня оволодіння навчальним матеріалом. Вона припускає такий процес, за якого діти навчаються за однією програмою, але мають можливість засвоїти її на різних запланованих рівнях не нижче рівня обов'язкових вимог. На підставі відповідних критеріїв самовизначення (інтересів, нахилів, здібностей, досягнутих результатів) в середині групи створюються стабільні мікрогрупи, у яких вихователь розрізняє зміст навчання і запропоновані дітям навчальні вимоги. У системі школи за внутрішньої диференціації розрізняють профільне і поглиблене вивчення.

За диференційованого підходу суттєво змінюється в позитивну сторону ставлення дітей до навчання, яке стає більш гнучким і більш емоційним. Ціль диференційовано-групового (за віком, інтересами, здібностями) і індивідуального підходів у навчально-виховному процесі полягає ж в духовному, інтелектуальному потенціалі, моральній вихованості, готовності до праці тощо. Диференційований підхід дозволяє ефективно побудувати роботу з різними групами, з метою реалізації можливості впливу на кожну дитину, розвитку в ній у процесі роботи з колективом індивідуальних здібностей, особливостей. Тому диференційований підхід в навчанні останнім часом продовжує вивчатися як один із засобів підвищення ефективності формування навчальних знань і всебічного розвитку дітей (В.Ф.Баширова, В.І.Міхальова, Р.І.Солопова та ін.). Більше уваги приділяється вивченню на основі диференційованого підходу „важких” дітей або „педагогічно занедбаних” (М.О.Алемаксін, О.І.Кочетов, І.О.Невський, О.Ф.Нікітін).

Диференціація в дошкільній педагогіці передбачає розподіл дітей на мікрогрупи за індивідуально-типологічними ознаками, і, в першу чергу, за виявленими здібностями: розумовими (здібності до будь-якої дисципліни – математики, образотворчої діяльності, музики, розвитку мови); трудовими (прагнення до оволодіння певними видами праці, уміння доводити розпочату справу до кінця та ін.). Диференційований підхід до навчання дітей являє собою перехідну стадію наближення від фронтально-колективних форм роботи до індивідуальних.

Отже, звернемося тепер до визначення самої термінологічної сутності поняття «диференціація». Диференціація розглядається як розподіл, розчленування, розшарування цілого на різноманітні і різні форми і ступені; як виникнення в організмі (чи окремій його ділянці) у процесі розвитку морфологічних і функціональних відмінностей. Інтеграція – протилежний

процес – відновлення, поповнення – об'єднання в ціле будь-яких частин. Об'єктивною основою механізму розвитку шляхом диференціації і інтеграції виступає закон єдності і боротьби протилежностей. Оскільки кінцеві цілі навчання і виховання також передбачають розвиток і вдосконалення особистості, диференціація в педагогічному процесі може виступити одним із ефективних засобів реалізації кінцевої мети – розвитку особистості під час ціле спрямованого навчання. Тепер спробуємо дати наше бачення трактуванню досліджуваного поняття з педагогічних позицій.

Під диференціацією в педагогіці ми розуміємо цілісний процес розвитку особистості з урахуванням її здібностей, нахилів, можливостей і інтересів на основі створення необхідних умов для придбання знань, формування умінь і навичок відповідно до рівня її навчання (сприйняття педагогічних впливів).

УДК 37.016:511-028.31(043.2)

РУСИН Н.М., СТРОГАНОВА Л.,
Мукачівський державний університет

АКТИВІЗАЦІЯ ОБРАЗНОГО МИСЛЕННЯ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕНЬ ПРО ЧИСЛО

Початковий курс математики – курс інтегрований, в нім об'єднані арифметика алгебра і геометричний матеріал. При проведенні занять по формуванню елементарних математичних уявлень у дошкільників мова йде не про засвоєння шкільної програми, а про закладку фундаменту, який забезпечить подальшу учбову діяльність. Необхідно направляти знайомство дошкільника з елементарною математикою в русло загального розвитку дитини.

Важливість навчання дошкільників початкам математики обумовлена цілим рядом причин: початком шкільного навчання з шести років; великою кількістю інформації, що утримується дитиною; підвищенням уваги до комп'ютеризації; бажанням зробити процес навчання інтенсивнішим; прагненням батьків у зв'язку з цим якомога раніше навчити дитину дізнаватися про цифри, вирішувати завдання. Переслідується головна мета виростити дітей людьми, що уміють думати, добре орієнтуватися у всьому, що їх оточує, правильно оцінювати різні ситуації, з якими вони стикаються в житті, ухвалювати самостійні рішення.

Основне зусилля і педагогів і батьків повинно бути спрямовано на те, щоб виховати у дошкільника потребу випробовувати інтерес до самого процесу пізнання, до подолання труднощів, що стоять на цьому шляху, до самостійного пошуку рішень і досягнення поставлених цілей.

Центральне місце відводиться збагаченню сенсорного досвіду у дітей шляхом ознайомлення з величиною, формою, простором і навчання будується за принципом поступового руху від конкретного до абстрактного, від плотського пізнання до логічного, від емпіричного до наукового.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>